

נבקש מכל אחד מהלומדים לשאול שאלה על הסיפור, (מומלץ בשלב זה לא לענות על השאלות).

בחרו משפט אחד מתוך הסיפור והקריאו אותו. (מומלץ להתמקד בהקשבה לבחירה של המשתתפים ולאופן בו הם קוראים).

דף לימוד משפחתי לחג השבועות גשם של תורה

תורת חיים, איך הלימוד הופך לחיים?
מה הקשר בין תורה לדגים בבריכה ולגשם?
ואיך הופכים לימוד למצמיח?
מוזמנים לסיפור על בצורת, על סודותיו המקצועיים של מלמד תינוקות מוריד גשם, וממנו להפליג הלאה אל מחשבות על דרכי הלימוד, התפילות והחלומות הגנוזים בו.
חג שמחה!

רב הגיע לאותו מקום. גזר תענית, ולא בא מטר. ירד לפניו שליח הציבור, אמר: "משיב הרוח" - ונשב רוח, אמר: "מוריד הגשם" - ובא מטר. אמר לו: "מה מעשיך?" אמר לו: "מלמד דרדקים אני, ומלמד מקרא לבני עניים כבני עשירים, וכל מי שאינו יכול לשלם - אינני לוקח ממנו דבר. ויש לי בריכה של דגים, וכל ילד שפושע [=מתרשל בלימודו] אני משחד אותו בהם, ומרגיע אותו ומפייס אותו, עד שהוא בא וקורא". (תרגום לפי התלמוד המבואר, בעריכת הרב עדין שטיינזלץ)

רב איקלע לההוא אתרא. גזר תעניתא, ולא אתא מיטרא. נחית קמיה שליחא דצבורא, אמר: "משיב הרוח" - ונשב זיקא, אמר: "מוריד הגשם" - ואתא מיטרא. אמר ליה: "מאי עובדך?" אמר ליה: "מיקרי דרדקי אנא, ומקרינא לבני עניי כבני עתירי, וכל דלא אפשר ליה - לא שקלינא מיניה מידי. ואית לי פירא דכוורי, וכל מאן דפשע - משחדינא ליה מינייהו, ומסדרינן ליה ומפייסינן ליה, עד דאתי וקרי". (בבלי תענית כד ע"א)

לימוד לכל

רבא אמר לא בשמים היא לא תמצא במי שמגביה דעתו עליה כשמים ולא תמצא במי שמרחיב דעתו עליה כים (עירובין נה ע"א)

מה ההבדל בין מי שמגביה דעתו כשמים למי שמרחיב דעתו כים? מדוע התורה לא תמצא אצלם?

למלמד התינוקות יש שני כללים ביחס לקבלה של תלמידים חשבו מה הקשר בין כללים אלו לבין דבריו של רבא?

האם יש קשר בין דרכו של מלמד התינוקות לבין הורדת הגשם?

הציעו סיום נוסף לדבריו של רבא- התורה נמצאת אצל מי ש...

חביבות הלימוד

"אצל העולם השכחה היא חסרון גדול בעיניהם. אבל בעיני יש בהשכחה מעלה גדולה.. שבשביל זה נתן השכחה כדי שתהא התורה חביבה על לומדיה תמיד כשעה הראשונה. כי על ידי השכחה כשחוזר ובא ולומד אפילו מה שכבר למד, הוא אצלו כחדשות וחביב עליו". (שיחות מוה"ר"ן אות כו).

קרה לכם פעם ששכתם משהו שלמדתם? שתפו את הארוע עם הלומדים... מה הברכה שבשכחה? חשבו על התלמיד מהסיפור מה לדעתכם גרם לו לשכוח מה גרם לו לזכור?

לימוד כפרי

א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן מאי דכתיב (משלי כז, יח) נוצר תאנה יאכל פריה, למה נמשלו דברי תורה כתאנה? מה תאנה זו כל זמן שאדם ממשמש בה מוצא בה תאנים, אף דברי תורה כל זמן שאדם הוגה בהן מוצא בהן טעם. (מדרש תנחומא פרשת פנחס)

נסו להיזכר מתי קטפתם לאחרונה פירות מעץ. אם זכיתם ללמוד עם מי שארה תאנים בילדותו שאלו אותם על חוויית אריית התאנים.

הסבירו את ההשוואה של רבי יוחנן בין אריית תאנים ללימוד תורה.

קראו שוב את הסיפור וחשבו מי הוא אורה התאנים? מה הסוד שלו? חשבו ביחד על לימוד ואריית תאנים מה אתם יכולים ללמוד מכך על הלימוד שלכם, של ילדכם?

גשם ולימוד

אם בְּחֻקְתִּי תִלְכוּ וְאֵת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְעִשִּׂיתֶם אִתָּם. וְנָתַתִּי גֶשְׁמִיכֶם בְּעֵתָם וְנָתַנָּה הָאָרֶץ יְבוּלָה וְעֵץ הַשָּׁדֶה יִתֵּן פְּרִיּוֹ. (ויקרא כג, ג-ד)
"הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם, וְאֲדַבְּרָה; וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ, אֲמַרְי-פִּי. יַעֲרֹף כַּמָּטָר לְקַחִי, תִּזְלַל כְּטַל אֲמַרְתִּי" (ויקרא כו, ג-ה)

תפילה לגשם. הרב לא מצליח ואלו מלמד הדרדקים מצליח להוריד את הגשם. מה הקשר בין הורדת הגשם לבין לימוד תורה? מה הקשר בין גשם שיורד לבין רב ותלמיד?

בפרשת האזינו דברי התורה נמשלו לגשם ולטל - יַעֲרֹף כַּמָּטָר לְקַחִי, תִּזְלַל כְּטַל אֲמַרְתִּי (דברים לב, א) חשבו על הזיקות בעולם שלכם בין השמים לגשם וליבול. מה הם השמים שלכם? כיצד הם יורדים אל הארץ שלכם?

תנועת הלימוד

"וכן אמר ר' אבא לר' יוסי: שאלתי את ר' שמעון מה הטעם שכל העמים שבעולם אינם מתנענעים אלא ישראל לבדם; כי כאשר הם עוסקים בתורה הם מתנענעים לכאן ולכאן בלא שום לימוד והרגל מאיזה אדם בעולם, והם אינם יכולים לעמוד על מעמדם?"

"ישב ר' שמעון, בכה ואמר: ... כי נשמותיהם של ישראל נחצבו מנר הקדוש הדולק, שנאמר נר ה' נשמת אדם, שממנה נחצבת נשמת האדם. וזה הנר בשעה שנדלק מן התורה העליונה אורו אינו שוקט אפילו רגע, אלא מתנענע לכאן ולכאן. כעין זה הם ישראל, שנשמתם היא מתוך אותו אור הנר, ולכן כיון שהם אומרים אפילו דבר אחד של תורה, הרי אור נשמתם דולק ומתלהב בקרבם, ולכן אינם יכולים לשקוט ולנוח, ומתנענעים לכאן ולכאן ולצדדים כמו הנר, שנאמר נר ה' נשמת אדם." (זוהר פרי' פנחס דף ריח ע"ב; ע"פ פירוש 'מתוק מדבש')

כיצד התנועה משפיעה על הלימוד? מה מקורה?

חפשו את התנועה בסיפור, את האור המתלהב, מה התנועה מוסיפה ומדגישה בסיפור?

לימוד ותנועה - האם יש לכם תנועה בלימוד? חשבו על חווייה של אור דולק ומתלהב, של תנועה שבאה מתוכו ושתפו.

בהירות הלימוד

"תנו רבנן ושננתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפיוך שאם ישאל לך אדם דבר אל תגמגם ותאמר לו מיד" (תלמוד בבלי, קידושין ל, ע"א)

מה נותנת לנו הבהירות, החזרה והלמידה בעל פה?

אם יש לימוד מילדותכם שאתם יודעים אותו על פה שתפו את הלומדים. מוזמנים גם ללמוד קטע חדש (למשל הפסוקים הראשונים של ספר בראשית, תהילים פרק א, או פרקי אבות פרק א). אפשר כתחרות או כלמידה משותפת.

בסיפור יש התמודדות עם ילד שלא הצליח ללמוד ילד שהדברים אינם "מחודדים בפיו" חשבו כיצד התמודד מלמד התינוקות עם אתגר זה? כיצד אתם מתמודדים?

לימוד של הלב

עיקר הדברי תורה - להאיר הלב. כמו שאומרים "והאר עינינו בתורתך" (רבי צדוק הכהן מלובלין, פרי צדיק תרומה) איך מאירים את הלב?

"אדרבא, כי זה היא עיקר מצוות לימוד התורה- להיות שש ושמח ומתענג בלימודו, ואז דברי התורה נבלעין בדמו. ומאחר שנהנה מדברי תורה הוא נעשה דבוק לתורה." (הקדמת ה"אגלי טל" האדמו"ר מסוכוטשוב חתנו של הרבה מקוצק).

איך הלימוד הופך להיות חלק מהאדם?

מה הכוונה נעשה דבוק לתורה? הרגשתם פעם דבוקים לתורה?

מהו לימוד ובאיזה אווירה הוא מתקיים לפי כל אחד מהמקורות?

מה לדעתכם סוד הלימוד של מלמד הדרדקים בזכותו דווקא הוא הצליח להוריד גשם?